

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 11 grudnia 2007 r.*

W sprawie C-161/06

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Krajský soud v Ostravě (Republika Czeska) postanowieniem z dnia 10 marca 2006 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 24 marca 2006 r., w postępowaniu:

Skoma-Lux sro

przeciwko

Celní ředitelství Olomouc,

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: V. Skouris, prezes, P. Jann, C.W.A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, A. Tizzano, prezesi izb, R. Schintgen, R. Silva de Lapuerta, K. Schiemann, P. Lindh, J.C. Bonichot (sprawozdawca), T. von Danwitz i A. Arabadjiev, sędziowie,

* Język postępowania: czeski

rzecznik generalny: J. Kokott,
sekretarz: J. Swedenborg, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 26 czerwca 2007 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Skoma-Lux sro przez P. Rittera, adwokát,
- w imieniu rządu czeskiego przez T. Bočka, działającego w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu estońskiego, przez L. Uibę, działającego w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu łotewskiego przez K. Bārdiņę oraz R. Kaskiņę, działające w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu polskiego przez E. Ośniecką-Tamecką, M. Kapko oraz M. Kamejszę, działające w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu słowackiego przez J. Čorbę, działającego w charakterze pełnomocnika,

- w imieniu rządu szwedzkiego przez A. Kruse oraz A. Falk, działających w charakterze pełnomocników,

- w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez J. Hottiaux i M. Šimerdovą oraz P. Aalta, działających w charakterze pełnomocników.

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 18 września 2007 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 58 aktu dotyczącego warunków przystąpienia do Unii Europejskiej Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej oraz dostosowań w traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej (Dz.U. 2003, L 236, str. 33, zwanego dalej „aktem dotyczącym warunków przystąpienia”), na mocy którego Republika Czeska została państwem członkowskim Unii Europejskiej od dnia 1 maja 2004 r.

- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między spółką Skoma-Lux sro (zwaną dalej „Skoma-Lux”) oraz Celní ředitelství Olomouc (naczelnym urzędem celnym w Ołomuńcu, zwanym dalej „naczelnym urzędem celnym”), dotyczącego grzywny

nałożonej na Skoma-Lux za wykroczenia celne, które miała popełnić od marca do maja 2004 r., wynikającego z faktu, że naczelny urząd celny nie mógł powołać się względem niej na przepisy wspólnotowe, które nie zostały jeszcze opublikowane w języku czeskim w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Ramy prawne

Przepisy wspólnotowe

Akt dotyczący warunków przystąpienia

- ³ Akt dotyczący warunków przystąpienia stanowi integralną część traktatu między Królestwem Belgii, Królestwem Danii, Republiką Federalną Niemiec, Republiką Grecką, Królestwem Hiszpanii, Republiką Francuską, Irlandią, Republiką Włoską, Wielkim Księstwem Luksemburga, Królestwem Niderlandów, Republiką Austrii, Republiką Portugalską, Republiką Finlandii, Królestwem Szwecji, Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (państwami członkowskimi Unii Europejskiej) a Republiką Czeską, Republiką Estońską, Republiką Cypryjską, Republiką Łotewską, Republiką Litewską, Republiką Węgierską, Republiką Malty, Rzeczpospolitą Polską, Republiką Słowenii, Republiką Słowacką, dotyczącego przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii, Republiki Słowackiej do Unii Europejskiej (Dz.U. L 236, str. 17), oraz ustanawia warunki przyjęcia i dostosowania w traktatach stanowiących podstawę Unii, które wynikają z tego przystąpienia.

4 W rozumieniu art. 2 aktu dotyczącego warunków przystąpienia:

„Od dnia przystąpienia nowe państwa członkowskie są związane postanowieniami traktatów założycielskich i aktów przyjętych przez instytucje Wspólnot i Europejski Bank Centralny przed dniem przystąpienia; postanowienia te są stosowane w nowych państwach członkowskich zgodnie z warunkami określonymi w tych traktatach i w niniejszym akcie”.

5 Artykuł 58 tego aktu stanowi:

„Teksty aktów instytucji oraz Europejskiego Banku Centralnego przyjętych przed przystąpieniem i sporządzone przez Radę, Komisję lub Europejski Bank Centralny w językach: czeskim, estońskim, litewskim, łotewskim, maltańskim, polskim, słowackim, słoweńskim i węgierskim są od dnia przystąpienia tekstami autentycznymi na tych samych warunkach, co teksty sporządzone w obecnych jedenastu językach. Zostaną one opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, jeśli teksty w obecnych językach były w ten sposób opublikowane”.

Rozporządzenie nr 1

6 Zgodnie z art. 1 rozporządzenia Rady nr 1 z dnia 15 kwietnia 1958 r. w sprawie określenia systemu językowego Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (Dz.U. 1958, 17 str. 385), zmienionego aktem dotyczącym warunków przystąpienia, językami urzędowymi Unii są:

„angielski, czeski, duński, estoński, fiński, francuski, grecki, hiszpański, litewski, łotewski, maltański, niemiecki, niderlandzki, polski, portugalski, słowacki, słoweński, szwedzki, węgierski, włoski”.

7 Artykuł 4 tego rozporządzenia stanowi:

„Rozporządzenia i inne dokumenty o zasięgu ogólnym sporządza się w dwudziestu językach urzędowych”.

8 Artykuł 5 rzeczonoego rozporządzenia stanowi:

„*Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej* publikuje się w dwudziestu językach urzędowych”.

9 W rozumieniu art. 8 tego rozporządzenia:

„Jeśli w państwie członkowskim funkcjonuje kilka języków urzędowych, stosowanie języka, na wniosek państwa zainteresowanego, zostaje określone zgodnie z ogólnymi zasadami wynikającymi z ustawodawstwa tego państwa”.

10 Zgodnie z art. 199 rozporządzenia Komisji (EWG) nr 2454/93 z dnia 2 lipca 1993 r. ustanawiającego przepisy w celu wykonania rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny (Dz.U. L 253, str. 1):

„Bez uszczerbku dla ewentualnego stosowania przepisów karnych złożenie w urzędzie celnym zgłoszenia podpisanego przez zgłaszającego lub jego przedstawiciela czyni go odpowiedzialnym, zgodnie z obowiązującymi przepisami, za:

— prawdziwość informacji podanych w zgłoszeniu,

— autentyczność załączonych dokumentów,

oraz

— przestrzeganie wszelkich obowiązków odnoszących się do objęcia danych towarów odpowiednią procedurą”.

Uregulowania krajowe

¹¹ Artykuł 293 ust. 1 lit. d) ustawy nr 13/1993 (zwanej dalej „prawem celnym”) stanowi:

„Kto spowodował, że towar został objęty daną procedurą celną na podstawie nieautentycznych, zmienionych lub sfałszowanych dokumentów lub na podstawie nieprawdziwych lub błędnych informacji, narusza przepisy celne”.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

¹² Skoma-Lux dokonuje przywozu i sprzedaży wina. W dniu 30 września 2004 r. urząd celny w Ołomuńcu nałożył na nią grzywnę w związku z naruszeniem

przepisów celnych, popełnianym przez nią w sposób powtarzający się w dniach 11, 22 i 23 marca, 6 i 15 kwietnia, 18 i 20 maja 2004 r. Ponieważ naczelny urząd celny decyzją z dnia 10 stycznia 2005 r. potwierdził nałożenie tej grzywny, Skoma-Lux w dniu 16 marca 2005 r. wniosła skargę o stwierdzenie nieważności tej decyzji do Krajský soud v Ostravě (sądu regionalnego).

13 Skoma-Lux zarzucono popełnienie wykroczenia celnego w wyniku przedstawienia nieprawdziwych informacji dotyczących klasyfikacji taryfowej czerwonego wina Kagor VK. Naczelny urząd celny uważa nie tylko, że spółka ta naruszyła niektóre przepisy czeskiego prawa celnego, w brzmieniu obowiązującym przed przystąpieniem Republiki Czeskiej do Unii, ale również że dopuściła się ona wykroczenia celnego w rozumieniu art. 293 ust. 1 lit. d) tego prawa, z naruszeniem art. 199 ust. 1 rozporządzenia nr 2454/93.

14 Skarga o stwierdzenie nieważności Skoma-Lux oparta jest w części na niemożności zastosowania rozporządzenia wspólnotowego do zarzucanych jej naruszeń, również tych, które nastąpiły po przystąpieniu Republiki Czeskiej do Unii, wobec braku publikacji w języku czeskim przepisów prawa wspólnotowego zastosowanych przez organy celne w chwili popełnienia spornych czynów.

15 Naczelny urząd celny podnosi, że czeskie ministerstwo finansów opublikowało czeską wersję językową istotnych przepisów celnych w formie elektronicznej, że Skoma-Lux mogła zapoznać się z tymi przepisami za pośrednictwem służb celnych i wreszcie że spółka ta, działająca od długiego czasu w sektorze handlu międzynarodowego, znała istotne przepisy wspólnotowe.

16 W tych okolicznościach Krajský soud v Ostravě postanowił zawiesić postępowanie i przedłożyć Trybunałowi następujące pytania prejudycjalne:

- „1) Czy art. 58 aktu dotyczącego warunków przystąpienia, na podstawie którego Republika Czeska stała się państwem członkowskim Unii Europejskiej od dnia 1 maja 2004 r., należy interpretować w ten sposób, że państwo członkowskie może stosować wobec jednostek rozporządzenie, które w chwili stosowania nie było prawidłowo opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* w języku zainteresowanego państwa członkowskiego?
- 2) W przypadku odpowiedzi przeczącej na pytanie pierwsze, czy brak możliwości stosowania danego rozporządzenia wobec jednostek jest kwestią wykładni czy też kwestią ważności prawa wspólnotowego w rozumieniu art. 234 WE?
- 3) Gdyby Trybunał Sprawiedliwości miał stwierdzić, że pytanie prejudycjalne dotyczy ważności aktu prawa wspólnotowego w rozumieniu wyroku z dnia 22 października 1989 r. w sprawie 314/85 Foto-Frost, Rec. str. 4199, to czy rozporządzenie nr 2454/93 jest nieważne względem skarżącej i w zakresie jej sporu z organami celnymi Republiki Czeskiej ze względu na brak prawidłowej publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* zgodnie z art. 58 aktu dotyczącego warunków przystąpienia?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

17 W pytaniu pierwszym sąd krajowy zwraca się do Trybunału o rozstrzygnięcie, czy art. 58 aktu dotyczącego warunków przystąpienia umożliwia powołanie się wobec

jednostek w państwie członkowskim na przepisy rozporządzenia wspólnotowego, które nie zostało opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* w języku tego państwa, podczas gdy język ten jest językiem urzędowym Unii.

18 Sąd krajowy stwierdza, że Trybunał w wyroku z dnia 15 maja 1986 r. w sprawie 160/84 Oryzomyli Kavallas i in., Rec. str. 1633, pkt 11–21, rozważał już kwestię, czy brak publikacji aktu wspólnotowego w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* może być powodem wykluczenia możliwości powołania się na dane przepisy wobec jednostek. W wyroku tym Trybunał uwzględnił, że dane jednostki nie miały możliwości zapoznania się z przepisami, na które powołano się względem nich.

19 Jeśli chodzi o postępowanie przed sądem krajowym, sąd ten uważa, że większość zainteresowanych osób zapoznaje się z przepisami prawa w formie elektronicznej i że w rezultacie brak publikacji przepisów wspólnotowych w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* nie powoduje, że przepisy te są niedostępne. Unia opublikowała bowiem tymczasowe i tymczasowo sprawdzone wersje językowe w Internecie, a w powszechny sposób sprawdzenia prawa wspólnotowego dokonuje się w bazie danych, takiej jak międzyinstytucjonalny system konsultacji on-line prawa Unii Europejskiej (EUR-Lex).

20 W tym kontekście uzasadnione wydawałoby się twierdzenie, że możliwość stosowania przepisów wspólnotowych nieopublikowanych w określonym języku jest ustalana w poszczególnym przypadku, po zbadaniu, czy jednostka miała rzeczywiście możliwość zapoznania się z treścią danego dokumentu. W sprawie takiej jak będąca przedmiotem postępowania przed sądem krajowym skarżąca spółka nie mogła nie być poinformowana, skoro prowadzi działalność o charakterze międzynarodowym, a obowiązek prawidłowego zadeklarowania przywożonych towarów odpowiada normie prawa celnego znanej we wszystkich państwach członkowskich.

- 21 Jednakże sąd krajowy przyznaje, że zasady pewności prawa i równości obywateli są zagwarantowane w szczególności poprzez formalny wymóg prawidłowej publikacji przepisów w języku urzędowym adresata (zob. wyroki z dnia 1 października 1998 r. w sprawie C-209/96 Zjednoczone Królestwo przeciwko Komisji, Rec. str. I-5655, pkt 35, oraz z dnia 20 maja 2003 r. w sprawie C-108/01, Consorzio del Prosciutto di Parma i Salumificio S. Rita, Rec. str. I-5121, pkt 89). Brak pewności prawa uwydatniony jest przez występowanie wielu nieoficjalnych tłumaczeń, które różnią się między sobą.

Uwagi przedstawione Trybunałowi

- 22 Skoma-Lux uważa, że nie można powołać się wobec niej na rozporządzenie nr 2454/93, gdyż nie zostało ono przetłumaczone na język czeski. Ponadto kwestionuje ona twierdzenie, zgodne z którym powinna wiedzieć o istnieniu tych przepisów z uwagi na prowadzoną przez nią międzynarodową działalność handlową.
- 23 Skoma-Lux twierdzi, że przed dokonaniem tłumaczenia przepisów wspólnotowych na język czeski nie mogła szczegółowo znać znajdującego zastosowanie prawa, gdyż prawo celne w odniesieniu do klasyfikacji wina będącego przedmiotem postępowania przed sądem krajowym różni się od wspólnotowego kodeksu celnego. Podnosi ona w tym względzie, że nowa klasyfikacja ustanowiona rozporządzeniem nr 2454/93 została wprowadzona na jej wniosek przy okazji kontaktów podjętych z Komisją i że w rezultacie nie można jej zarzucać, że świadomie pominęła te przepisy.
- 24 Rządy czeski, łotewski i szwedzki uważają, że na mocy art. 254 WE w związku z art. 2 i 58 aktu dotyczącego warunków przystąpienia jedną z przesłanek możliwości powołania się na prawo wspólnotowe wobec jednostek w zainteresowanym państwie członkowskim jest jego prawidłowa publikacja w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* w języku tego państwa.

- 25 Powołują się one w szczególności na poszanowanie zasad niedyskryminacji ze względu na przynależność państwową, równości i pewności prawa.
- 26 Rządy te uważają między innymi, że elektroniczne wersje tłumaczeń, poprzedzające elektroniczną publikację w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, nie gwarantują w dostatecznym stopniu pewności prawa.
- 27 Rząd estoński uważa, że z art. 254 WE wynika, iż publikacja w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* pochodnego prawa wspólnotowego w językach urzędowych nowych państw członkowskich, w chwili przystąpienia tych państw do Unii, stanowi jej obowiązek i że brak takiej publikacji jest naruszeniem tego obowiązku.
- 28 Jednakże w związku z tym, że zasada pewności prawa wymaga jedynie, aby obywatele państwa członkowskiego mogli szczegółowo znać zakres obowiązków, które nakładają na nich przepisy, należy uwzględnić możliwość zapoznania się z aktami prawnymi za pośrednictwem Internetu. Byłoby tak w przypadku osób korzystających z Internetu i które wiedzą o zmianach wprowadzonych do porządku prawnego z uwagi na przystąpienie ich państwa do Unii. Do tej kategorii należałoby „poinformowani obywatele”, którzy tak jak Skoma-Lux na co dzień mają kontakt z prawem wspólnotowym w ramach swojej działalności zawodowej.
- 29 Rząd polski w wyniku podobnej analizy twierdzi, że jednostka w państwie członkowskim może uniknąć negatywnych skutków zastosowania przepisów aktu prawnego, który nie był przedmiotem urzędowej publikacji w języku tego państwa wyłącznie, jeżeli zostanie ustalone, że treść tego aktu nie była mu znana w inny sposób.

- 30 Zdaniem Komisji nie można powołać się wobec jednostek na przepisy rozporządzenia, które w chwili stosowania go przez władze państwa członkowskiego nie zostały opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* w języku urzędowym zainteresowanego państwa.
- 31 Komisja proponuje jednak wzięcie pod uwagę możliwości zapoznania się z tekstem w innej wersji językowej lub w formie elektronicznej. Przypomina ona, że w postępowaniu przed sądem krajowym omawiane rozporządzenie celne zostało opublikowane w języku czeskim na stronie internetowej EUR-Lex w dniu 23 listopada 2003 r., a następnie w wersji drukowanej w dniu 30 kwietnia 2004 r. i udostępnione w pomieszczeniach Urzędu Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich (OPOCE). Zostało ono ostatecznie opublikowane w tym samym brzmieniu w specjalnym wydaniu *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* w dniu 27 sierpnia 2004 r.

Odpowiedź Trybunału

- 32 Z art. 2 aktu dotyczącego warunków przystąpienia wynika, że nowe państwa członkowskie są związane aktami przyjętymi przez instytucje przed dniem przystąpienia i że akty te są stosowane w państwach członkowskich od dnia przystąpienia. Jednakże możliwość powołania się na nie wobec osób fizycznych i prawnych w tych państwach jest podporządkowana ogólnym warunkom wykonania prawa wspólnotowego w państwach członkowskich, ustanowionych w pierwotnych traktatach, a w odniesieniu do nowych państw członkowskich — w samym akcie dotyczącym warunków przystąpienia.
- 33 Z samego brzmienia art. 254 WE ust. 2 WE wynika, że rozporządzenie może wywoływać skutki prawne wyłącznie, jeśli zostało opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

34 Ponadto z art. 58 aktu dotyczącego warunków przystąpienia w związku z art. 4, 5 i 8 rozporządzenia nr 1 wynika, że w stosunku do państwa członkowskiego, którego język jest językiem urzędowym Unii, prawidłowa publikacja rozporządzenia wspólnotowego oznacza publikację tego aktu w tym języku w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

35 Zatem w takim kontekście przepisy pierwotnych traktatów i akty przyjęte przed przystąpieniem przez instytucje i Europejski Bank Centralny powinny być wykonane w nowych państwach członkowskich na podstawie art. 2 aktu dotyczącego warunków przystąpienia.

36 Taka wykładnia — poza faktem, że znajduje uzasadnienie w samym brzemieniu traktatów — jest jedyną wykładnią zgodną z zasadami pewności prawa i niedyskryminacji.

37 Z pkt 15 wyroku z dnia 25 stycznia 1979 r. w sprawie 98/78 Racke, Rec. str. 69, wynika bowiem, że nie można powołać się wobec osób fizycznych i prawnych w państwie członkowskim na akt przyjęty przez instytucję wspólnotową taki jak rozporządzenie będące przedmiotem postępowania przed sądem krajowym, zanim osoby te nie będą mogły zapoznać się z nim poprzez prawidłową publikacją w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

38 Trybunał orzekł, że pewność prawa wymaga, aby dane przepisy wspólnotowe umożliwiały zainteresowanym osobom dokładne zapoznanie się z zakresem obowiązków, które na nie nakładają, co jest zagwarantowane wyłącznie poprzez prawidłową publikację rzeczonych przepisów w języku urzędowym adresata (zob. również podobnie wyroki z dnia 26 listopada 1998 r. w sprawie C-370/96 Covita, Rec. str. I-7711, pkt 27, z dnia 8 listopada 2001 r. w sprawie C-228/99 Silos, Rec. str. I-8401, pkt 15, oraz ww. w sprawie Consorzio del Prosciutto di Parma i Salumificio S. Rita, pkt 95).

- 39 Ponadto jest niezgodne z zasadą równego traktowania, aby w taki sam sposób stosować obowiązki nałożone w przepisach wspólnotowych w starych państwach członkowskich, w których jednostki mają możliwość zapoznania się z rzeczonymi obowiązkami w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* w języku tych państw, oraz w przystępujących państwach członkowskich, w których takie zapoznanie się było niemożliwe z uwagi na opóźnioną publikację.
- 40 Zachowanie tych podstawowych zasad nie jest sprzeczne z zasadą skuteczności prawa wspólnotowego, gdyż ta ostatnia nie może dotyczyć przepisów, na które nie można jeszcze powołać się wobec jednostek.
- 41 O ile wydaje się zgodne z zasadą lojalnej współpracy ustanowioną w art. 10 WE, że przystępujące państwa członkowskie podejmują wszelkie właściwe środki w celu zapewnienia skuteczności prawa wspólnotowego w ich wewnętrznym porządku prawnym, to uwzględniając powyższą analizę, byłoby sprzeczne z prawem wymaganie od nich, aby nałożyły na jednostki obowiązki zawarte w tekstach o zasięgu ogólnym, które nie zostały opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* w ich urzędowym języku.
- 42 Stanowisko uznające możliwości powołania się na akt, który nie został prawidłowo opublikowany w imię zasady skuteczności, oznacza obciążenie jednostek w zainteresowanym państwie członkowskim negatywnymi skutkami niewykonania obowiązku, który spoczywał na administracji wspólnotowej, jakim było udostępnienie w dniu przystąpienia całego dorobku wspólnotowego we wszystkich językach urzędowych Unii (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Racke, pkt 16).
- 43 Prawdą jest, że w niektórych uwagach przedstawionych Trybunałowi podniesione zostało, że Trybunał w pkt 11–21 ww. wyroku w sprawie Oryzomyli Kavallas i in.

rozważał kwestię, czy niedostateczna publikacja prawa wspólnotowego w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* powinna stanowić w każdym przypadku powód niemożności powołania się na dane przepisy wobec jednostek.

44 Jednakże wyrok ten należy analizować we właściwym mu kontekście i uwzględniając przedłożone Trybunałowi pytanie. Trybunał oceniał wyłącznie niemożność zapoznania się przez grecką spółkę z przepisami wspólnotowymi w chwili przystąpienia Republiki Greckiej do Wspólnot Europejskich. Kwestia prawidłowej publikacji tych przepisów nie została poruszona jako taka. Trybunał zbadał wyłącznie, czy w chwili przystąpienia Republiki Greckiej grecka spółka, która zgodnie z prawem, w świetle przepisów wspólnotowych, przedłożyła władzom krajowym wnioski w celu uzyskania umorzenia należności celnych przywozowych, mogła skorzystać z takiego umorzenia, biorąc pod uwagę trudności, jakie napotkała ta spółka jak też administracja grecka przy zapoznawaniu się z przepisami wspólnotowymi oraz przy prawidłowym stosowaniu nowych norm.

45 Sąd krajowy, niektóre państwa członkowskie, które przedstawiły uwagi, oraz Komisja podnoszą, że skarżąca spółka w postępowaniu przed sądem krajowym powinna była z natury swojej znać znajdujące zastosowanie przepisy wspólnotowe, ponieważ była podmiotem działającym w sektorze handlu międzynarodowego, który zna z konieczności treść obowiązków celnych, a zatem w szczególności obowiązek prawidłowego zgłoszenia przywożonych towarów. W takim przypadku przepisy wspólnotowe, mimo że niepublikowane powinny znaleźć zastosowanie, jeżeli można ustalić, że zainteresowana osoba rzeczywiście się z nimi zapoznała.

46 Jednakże taka okoliczność nie wystarcza, aby móc powołać się wobec jednostki na przepisy wspólnotowe, które nie były przedmiotem prawidłowej publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

47 Ponadto zarówno sąd krajowy, jak i niektóre państwa członkowskie, które przedstawiły uwagi, oraz Komisja twierdzą, że obecnie, w powszechny sposób, jednostki zapoznają się z przepisami prawa wspólnotowego w wersji elektronicznej, tak że należałoby zrelatywizować skutki braku publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, oraz że nie powinno się uznawać, iż brak ten powoduje niedostępność rzeczonych przepisów. Komisja dodaje, że rozporządzenie będące przedmiotem sprawy w postępowaniu przed sądem krajowym zostało opublikowane w języku czeskim na stronie internetowej EUR-Lex w dniu 23 listopada 2003 r., a następnie w formie drukowanej w dniu 30 kwietnia 2004 r. i udostępnione w pomieszczeniach OPOCE.

48 Należy jednak zauważyć, że jeżeli ustawodawstwo wspólnotowe jest rzeczywiście dostępne w Internecie i że jednostki coraz częściej zapoznają się z nim za pomocą tego środka, taki sposób udostępnienia tego ustawodawstwa nie jest równoznaczny z prawidłową publikacją w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, wobec braku jakichkolwiek uregulowań w tej kwestii w prawie wspólnotowym.

49 Ponadto należy podkreślić, że jeśli poszczególne państwa członkowskie przyjęły publikację elektroniczną jako ważną formę publikacji, to jest ona przedmiotem tekstów ustawodawczych lub wykonawczych, które szczegółowo organizują i precyzyjnie określają przypadki, w których taka publikacja jest ważna. W tej sytuacji na obecnym etapie prawa wspólnotowego Trybunał nie może uznać, że taka forma udostępnienia ustawodawstwa wspólnotowego jest wystarczająca dla zapewnienia możliwości powołania się na to ustawodawstwo.

50 Na obecnym etapie prawa wspólnotowego jedyną autentyczną wersją rozporządzenia wspólnotowego jest wersja opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, co oznacza, że nie można powołać się wobec jednostek na wersję elektroniczną wcześniejszą od tej publikacji, nawet jeśli następnie okaże się ona zgodna z wersją opublikowaną.

- 51 Na pytanie pierwsze należy zatem udzielić odpowiedzi, że art. 58 aktu dotyczącego warunków przystąpienia sprzeciwia się temu, aby obowiązki zawarte w przepisach wspólnotowych, które nie zostały opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* w języku nowego państwa członkowskiego, mimo że język ten jest językiem urzędowym Unii, mogły zostać nałożone na jednostki w tym państwie, nawet jeśli miały one możliwość zapoznania się z tymi uregulowaniami przy użyciu innych środków.

W przedmiocie pytania drugiego

- 52 W pytaniu drugim sąd krajowy dąży w istocie do ustalenia, czy niemożność powołania się wobec jednostek w państwie członkowskim na rozporządzenie wspólnotowe, które nie zostało opublikowane w języku tego państwa, jest kwestią wykładni czy też kwestią ważności tego rozporządzenia.

Uwagi przedstawione Trybunałowi

- 53 Rząd czeski opiera się na orzecznictwie Trybunału, twierdząc, że brak publikacji rozporządzenia wspólnotowego w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* nie wpływa na jego ważność i że w rezultacie badanie skutków takiego braku dotyczy wyłącznie wykładni prawa wspólnotowego. Trybunał orzekł bowiem, że na ważność takiego rozporządzenia nie wpływa fakt, iż publikacja nastąpiła dopiero po upływie wyznaczonego terminu, gdyż to opóźnienie mogło wpłynąć wyłącznie na datę, od której rzone rozporządzenie mogło być stosowane lub wywoływać skutki (wyrok z dnia 29 maja 1974 r. w sprawie 185/73 König, Rec. str. 607, pkt 6).

- 54 Rząd łotewski uważa, że niemożność stosowania wobec jednostek rozporządzenia wspólnotowego, które nie zostało opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, jest kwestią ważności, gdyż skutki takiej niemożności stosowania są w rzeczywistości takie same jak skutki nieistnienia tego rozporządzenia. Dla rozstrzygnięcia zawisłego przed nim sporu sąd krajowy powinien uznać, że rzeczony rozporządzenie nigdy nie istniało.
- 55 Zdaniem Komisji, która opiera się na orzecznictwie Trybunału, dostępność *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* w różnych państwach członkowskich nie wpływa ani na datę, w której uznaje się, że rozporządzenie zostało opublikowane, ani na datę, w której weszło ono w życie (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Racke oraz wyrok z dnia 25 stycznia 1979 r. w sprawie 99/78 Decker, Rec. str. 101). Zatem niedostępność wersji językowej w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* nie może sama w sobie wpłynąć na ważności lub datę wejścia w życie tego rozporządzenia.
- 56 W rezultacie Komisja uważa, że kwestia, czy można powołać się na rozporządzenie wobec jednostki, jeżeli nie zostało ono opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, jest kwestią wykładni prawa wspólnotowego.

Odpowiedź Trybunału

- 57 Pytanie, jakie zadaje sobie sąd krajowy, obejmuje kwestię, czy rozporządzenie, które nie zostało opublikowane w języku państwa członkowskiego, jest nieważne w świetle art. 254 ust. 2 zdanie pierwsze WE, art. 2 i 58 aktu dotyczącego warunków przystąpienia oraz art. 4 i 5 rozporządzenia nr 1.

- 58 Nie ulega wątpliwości, że te przepisy nie warunkują ważności rozporządzenia znajdującego zastosowanie w państwach członkowskich, w których zostało ono prawidłowo opublikowane.
- 59 Ponadto okoliczność, że nie można powołać się na to rozporządzenie wobec jednostek w państwie członkowskim, w języku którego nie zostało opublikowane, nie wpływa w żaden sposób na fakt, że stanowiąc część dorobku wspólnotowego, przepisy tego rozporządzenia wiążą zainteresowane państwo członkowskie od dnia przystąpienia.
- 60 Wykładnia wszystkich przepisów wymienionych w pkt 57 niniejszego wyroku, wynikająca z odpowiedzi udzielonej na pytanie pierwsze, ma na celu i powoduje odsunięcie w czasie możliwości powołania się na obowiązki, które rozporządzenie wspólnotowe nakłada na jednostki w państwie członkowskim do chwili, w której mogą one zapoznać się z tym tekstem w oficjalny sposób, pozbawiony wszelkich wątpliwości.
- 61 W rezultacie na pytanie drugie należy odpowiedzieć, że orzekając, iż nie można powołać się na rozporządzenie wspólnotowe, które nie zostało opublikowane w języku państwa członkowskiego wobec jednostek w tym państwie członkowskim, Trybunał dokonuje wykładni prawa wspólnotowego w rozumieniu art. 234 WE.

W przedmiocie pytania trzeciego

- 62 Uwzględniając odpowiedź udzieloną na pytanie drugie, nie jest konieczne rozstrzygnięcie kwestii ważności tego rozporządzenia wspólnotowego.

W przedmiocie ograniczenia w czasie skutków niniejszego wyroku

- 63 Rząd czeski proponuje Trybunałowi ograniczenie w czasie skutków wyroku do dnia publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* przedłożonych mu pytań prejudycjalnych, z wyłączeniem tego ograniczenia w stosunku do skarżących, którzy zaskarżyli już stosowanie nieopublikowanych przepisów lub zażądali odszkodowania za poniesioną w ten sposób szkodę.
- 64 Rząd ten twierdzi, że w niniejszym przypadku spełnione są dwa podstawowe kryteria decydujące o możliwości rozstrzygnięcia kwestii ograniczenia w czasie skutków wyroku, a mianowicie zainteresowane osoby działały w dobrej wierze oraz występuje ryzyko poważnych problemów o charakterze nie tylko gospodarczym.
- 65 Rząd łotewski przedstawia tę samą propozycję, ale z datą od dnia niniejszego wyroku, tak aby nie mogły zostać podważone decyzje podjęte w dobrej wierze na podstawie przepisów wspólnotowych nieopublikowanych w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, które nie zostały zaskarżone przez adresatów tych decyzji.
- 66 Rząd ten uważa, że wszystkie państwa członkowskie, które przystąpiły do Unii w dniu 1 maja 2004 r., działały w dobrej wierze, wykonując przepisy wspólnotowe, które w tym okresie nie zostały opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. Ponadto uwzględniając znaczenie niniejszego wyroku, gdyby należało stwierdzić nieważność wynikających z tego decyzji administracyjnych z uwagi na ich bezpodstawność, spowodowałoby to liczne wnioski o stwierdzenie nieważności oraz poważne konsekwencje finansowe nie tylko dla budżetu państw członkowskich, ale również dla budżetu Unii.

67 Należy przypomnieć w tym względzie, że w ramach odesłania prejudycjalnego dotyczącego wykładni przepisu prawa wspólnotowego, jedynie w wyjątkowych przypadkach Trybunał, stosując zawartą we wspólnotowym porządku prawnym ogólną zasadę pewności prawa, może uznać, że należy ograniczyć ze skutkiem dla wszystkich zainteresowanych możliwość powoływania się na zinterpretowany przez niego przepis celem podważenia stosunków prawnych nawiązanych w dobrej wierze (zob. w szczególności wyroki z dnia 8 kwietnia 1976 r. w sprawie 43/75 „Defrenne II”, Rec. str. 455, pkt 72–75, oraz z dnia 6 marca 2007 r. w sprawie C-292/04 Meilicke i in., Zb.Orz. str. I-1835, pkt 38).

68 Jednakże orzecznictwo to dotyczy innego przypadku niż rozpatrywany tutaj przypadek. W niniejszej sprawie nie chodzi bowiem o kwestię ograniczenia w czasie skutków wyroku Trybunału dotyczącego wykładni przepisu prawa wspólnotowego, ale ograniczenie skutków wyroku, który odnosi się do samej możliwości powołania się na terytorium państwa członkowskiego na akt wspólnotowy. W rezultacie rzucone orzecznictwo nie może być zastosowane w niniejszym przypadku.

69 Należy również przypomnieć, że na podstawie art. 231 WE Trybunał, orzekając o nieważności rozporządzenia, może, jeśli uzna to za niezbędne, wskazać, jakie skutki rozporządzenia, o którego nieważności orzekł, powinny być uważane za ostateczne.

70 Wynika z tego, że nawet jeśli akt jest sprzeczny z prawem i jest uznany za akt, który nigdy nie istniał, Trybunał może na mocy wyraźnego przepisu traktatu WE zadecydować, że będzie wywoływał zgodnie z prawem niektóre skutki prawne.

71 Wskazane wymogi pewności prawa nakazują, że ma być tak również w przypadku decyzji krajowych przyjętych na podstawie przepisów prawa wspólnotowego, na które nie można powołać się na terytorium niektórych państw członkowskich z uwagi na brak prawidłowej publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*

w języku urzędowym zainteresowanych państw, z wyjątkiem tych decyzji, które były przedmiotem skargi administracyjnej lub sądowej w dniu niniejszego wyroku.

72 Zainteresowane państwa członkowskie nie mają, na podstawie prawa wspólnotowego, obowiązku zakwestionowania decyzji administracyjnych lub orzeczeń sądowych wydanych na podstawie takich przepisów, jeżeli stały się one ostateczne na mocy obowiązujących przepisów krajowych.

73 Zgodnie z prawem wspólnotowym inaczej byłoby wyłącznie w wyjątkowych przypadkach, gdy na mocy przepisów wymienionych w pkt 71 niniejszego wyroku zostały przyjęte środki administracyjne lub zostały wydane orzeczenia sądowe, w szczególności o charakterze represyjnym, które naruszałoby prawa podstawowe, czego stwierdzenie należy w tych granicach do właściwych władz krajowych.

W przedmiocie kosztów

74 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

- 1) Artykuł 58 aktu dotyczącego warunków przystąpienia do Unii Europejskiej Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej oraz dostosowań w traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej sprzeciwia się temu, aby obowiązki zawarte w przepisach wspólnotowych, które nie zostały opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* w języku nowego państwa członkowskiego, mimo że język ten jest językiem urzędowym Unii, mogły zostać nałożone na jednostki w tym państwie, nawet jeśli miały one możliwość zapoznania się z tymi uregulowaniami przy użyciu innych środków.

- 2) Orzekając, że nie można powołać się na przepisy wspólnotowe, które nie zostały opublikowane w języku państwa członkowskiego wobec jednostek w tym państwie, Trybunał dokonuje wykładni prawa wspólnotowego w rozumieniu art. 234 WE.

Podpisy